

מקראות גדולות

עם תרגום אונקלוס

עם המפרשים

א. רש"י, לרבנו שלמה יצחקי ז"ל, בהוספת מראה מקומות,
פסוק מלא בלא נקוד

ב. רשב"ם, לרבנו שמואל ב"ר מאיר ז"ל, נכד רש"י ז"ל

ג. דעת זקנים, מבעלי התוספות

ה. פרוש הרמב"ן מנגד, לרבנו משה בן נחמן ז"ל, מגירונדי

ה. בעל הטורים, לרבנו יעקב בן הרא"ש ז"ל

ו. פרוש רבנו בחיי מנגד, לרבנו בחיי ב"ר אשר ז"ל,

ז. תולדות אהרן, מוגה מן המקורות, בתיקון אלפי שגיאות

ח. עקר שפתי חכמים

ט. פרוש ספורנו מנגד, לרבנו עובדיה ספורנו ז"ל,

י. פרוש אור החיים מנגד, לרבנו חיים בן עמר ז"ל,

יא. תורה תמימה, ליקוט דברי חז"ל, בלא הקצרות

יב. פרוש על ההפטרות, מלוקט מדברי רש"י ומפרשים

יוצר הכל ובורא האדם העמיד לשמוש האדם כל הבריאה וכל מה שנתחדש בזמן האחרון, הכל לא נברא אלא לשמש התורה ולומדיה, ולכן כל מה שנתחדש בענף הדפוס צריכים אנו להשתמש בו להנעים לב לומדי תורה, להרבות התורה בישראל, ולכן על פי דרכנו בעזרת ה' יתברך לקחנו על עצמנו לשפר ולהכין ללומדי תורה ספרים ביופי ובהדור אשר ימשך העין, כמו שרש"י אומר (שמות כ"ח פסוק ו') למען ירוץ הקורא בו, ולכן אחר שההדרנו כמה וכמה מפרשים על התורה בסדר חדש ובנקוד מלא, והדרישה לספרים אלו הולכת וגוברת, החלטנו עתה להוציא לאור כל המפרשים שהדפסנו מנקדים, ביחד עם החמש, שיהא מצוי לאלו הרוצים ללמוד ביחד עם המקרא, וברוך הוא וברוך שמו, אנו נוהגים תודה על העבר, עד הנה עזרנו ה' שהבינו תורה בישראל, ובקשה על העתיד, שה' יעזרנו על דבר כבוד שמו להקדיר ולהדפיס עוד ספרים רבים.

הספר מקראות גדולות מנקד

- א. פנים החמש בסדר חדש ונקוד מדויק ובטעמים, כאשר עיניכם תחזינה מישרים.
- ב. תרגום, כמו שהדפסנו על החמש המהדר, וידוע שבתרגום כמעט שלא נמצא שני חמשים בנסח שונה, ולכן השארנו התרגום כמו שמצאנו בחמש שהיה מופץ ביותר בישראל, כיון שאין בידינו להכריע.
- ג. הרש"י, הוא לפי המקראות גדולות וילנא, חוץ משנויים קטנים שמצאנו לנחוץ להגיה מדפוסים אחרים. והוספנו מקורות ופיענחנו כל הראשי תיבות, והוספנו פסוק.
- ד. הדפסנו רק עקר שפתי חכמים כדי לא להכביר את הספר, ובעזרת ה' יתברך בכרך נפרד, נדפיס שפתי חכמים השלם, אבן עזרא, אבי עזר ותרגום יונתן וירושלמי, עם עוד הוספות חשובות.
- ה. הדפסנו הדברי חז"ל מן התורה תמימה בלא ההערות, כדי לשלב תורה שבכתב עם תורה שבעל פה, וברוב המקומות הגהנו את המאמרי חז"ל כפי הלשון המדויק שמוכא בתלמוד ובמדרשים, והלשונוות שהוסיף בעל המחבר תורה תמימה ז"ל, הכנסנו בסוגרית.
- ו. פרוש רמב"ן מנקד, כמו שהדפסנו קדם בכרך נפרד, וראה דברי החתם סופר (שו"ת סי' ס"א), כי הספר יסוד האמונה ושרש הדת לפי דעתו. ובשם רבנו חיים מוואלאזין, בהנהגות, שהלומד רש"י בלא רמב"ן כלומד גמרא ורש"י בלא תוספות.

וּרְגָלֵי הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר אֶתוֹ: (לג) וַיֵּיָשֶׁם
 לֵב וַיִּשְׂאוּ קְדֹמוֹתָי לַמַּיִקָּל
 וַאֲמַר לֹא אֵכֹל עֵד
 דְּאִמְלֵל פְּתֻמֵי וַאֲמַר
 מְלִיל: לֵד וַאֲמַר עֲבָד
 דְּאַבְרָהָם אָנָּא: לה וְיָן קִרְיָן
 ית רבוני לתדא ורבא ורבה
 לה עאן ותורין וקספ ודקם
 ועבדין ואמקן וזמלין
 וסקרין: לו ויליח שיה
 אמת רבוני בר לרבוני סרי
 דילת: לי וקנס עלי רבוני
 למיקרו לא תסב אהתא
 לכרו מבנת כנענאי וי אגא
 וקב בארעה: לה אלתן
 לבית אבא מויל וזרעית
 ותסב אהתא לקרי:
 לט ואקרית לרבוני סריס
 לא מיחי אהתא כתי:
 תריא ודמר עבר ביק בוי

תורה תמימה

(לג) לא אכל. [מכאן שאם נתנו לאדם לאכול אין צורך שיאמרו לו לאכול, שהרי אליעזר אמר לא אוכל עד אם יברוך אברם ויערין לא אכור לו שיאכל. אלא מכיון שישמו לפניו לאכול אין צורך אמירה] וישיב ידו על ידו. (לד) עבד אברם אבני. אמר לו רבא לרבה בר מרי. מנא הא מילתא דאמר אבני. מילתא גנאה דרית כך קריס אברהם אמר ליה דכתיב ויאמר. עבד אברם אבני [וכי עבד כו].

רשיי

אחרים: (לג) עד אם דברתי. הרי אם משתק נמשך אבן ונמשך כ"י כמו יד כי יכל שילה נמשכים מהו. וזה שמארו מויל כי משתק עד לטעות, והאחד א"י וזהו אם: (לו) ויתן לו את כל אשר לו. שטר מחנה הולא לטעמיה) דא תקח אשה לפני מבנות

עיקר שפתי הכתובים

א מה מלת כי משתק נמשך ויהא אם ק מלת אם משתק נמשך כי דמיט אבני: כי כן נאמרת אם לא חללה ללכת אהרן ליקח נפש משה עזר ויהי לו עזר ללכת אהרן השלילה נמשך אהרן לא מלך רק נמשך כי לא מלך ו כי סיס מנן כמון ויהי מבני:

בעל המורים

המורה תבנים לכל שורו שלו שהמלים אל היו דעוים כשדות אחרים: כי עבר אברם אבני ותתנו כביו שלא לאכול עד שאבני וברו נמשך מילת דיום ברת המצוי ובהו חשב כי יעז סוס של מיכה לטוב ממוקד ולא לרעה וכן היה לו שבו המלך התחבר עם המלך לפי בחולו ואכל ומת. ויום ששנו לו רבי איסור ואמר לא אוכל עד אם יברוך

רשבים

(לג) עד אם דברתי דברי. אחר שראה שהסכים הקב"ה על ידו לא היה לו להתעסק באכילה ושתייה תחילה: (לד) ברוך את אדוני. לכן הקדים למעלה ברוך את אברם בכל יעזרה וכל אנשי המלכות היו חפצים להודות עמו וכן אתו חפץ: (לו) ויתן לו את כל אשר לו. לא יחלקו

והשיי קטב והירי זקם שלקם שקנה סתם פיקם שלא ירעו כשדות אחרים. ולשון בראשית ובה (טו ה) התייר זקמיהם. רבי הונא ורבי זקמיה של רבבי חנא קרבי אבא. לא היו זמליי של אברם אבני דומים לחמורו של רבי פנחס בן יאיר וכו'. וזו שקלה לקטר סתום הנקם, כי אי

רמבין

אפשר שיהיה התסידות בביתו של רבי פנחס בן יאיר גדול יותר מביתו של אברם אבני. וכאשר חמורו של רבי פנחס בן יאיר אינו צריך להשפיר מן הדברים האסורים לבעליו למאכילו. כל שכן זמליי של אברם אבני. ואין צורך לזקםם. כי לא יאונה לעדיק כל און:

רבינו בתי

לו והצילו בנות אברם. ולא אכל עד שדבר כל הקרי. והקרי בסוף הדברים ביאכלו וישתו הוא והאנשים אשר עמו. להוציא בני הכות שלא אכלו כי היו מתאבלים על בתואל שמת על יד הפס. כי העבר נצל בכותו של אברם וקבא רשע מחמיה. והוה שכתוב יאמר אחיה ואשה. ולא תהיה אבני.

ספורט

(לה) כד את אדני מאד. ואין ספק כי רבים בארצנו היו חפצים להשיא את כסם לבנו. (לו) אחר זקמיה. לפיכך היה חביב משעה שגילה. (לז) ותשעני אדני. ובקיות שאדוני קסם באנשי ארצו וכמר כסם. באחי אליכם. לא להצטרף נשים בארצנו.

אור החיים

ששאלו שאל האיש את רבקה מיש בית אביו מקום וגו' ואקרה גם תכן וגו' גם מקום וגו' אף על פי כן לא מפני זה נטה אחריה ללכת בית אביה אלא עקר עקמה במקומו על הקנין: ואמרו בוא ברוך וגו' ואמר כך אמר לפה וגו' נתכון לוטר לו כי מה שפוסמיו לבא אצלו לא להאכסונו בביתו אלא שלא תעמד בחוץ אכל לעולם צרכיו על עצמו כי עניו ושעיים חקלקה:

המקום והעמיר הנמלים באויר על הענין. והוא אמרו הנמלים על הענין והוא עמר על הנמלים דכתיב והנה עמר וגו' ומקום גבוה קרא לו לקו והוא אוקרו בוא ברוך ה' ואמר שקבא סקסום גבוה דבר אליו לקח תעמד בחוץ. וקנה לא קשה לקח הקדים לוטר בוא וגו' ואמר כך אמר לקח תעמד וגו' כי סקראוי שיאמר לקח תעמד ואמר כך יאמר בוא וגו': עבר וקח על זה הדבר והנה עמר וגו' שקנס